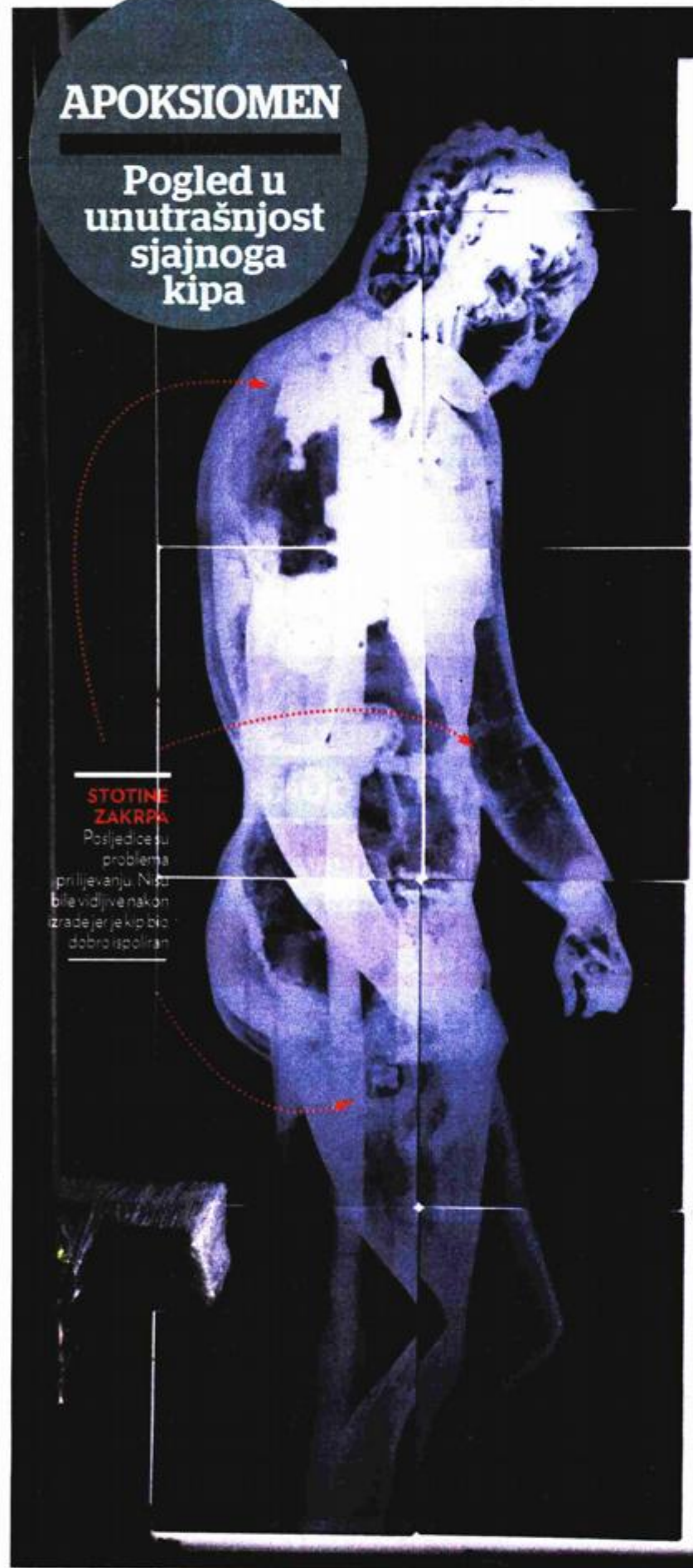

U PARIZU NA APOKSIOMENU PROVEDEN Mislili smo da je ml a njega izjedaju nevi

APOKSIOMEN

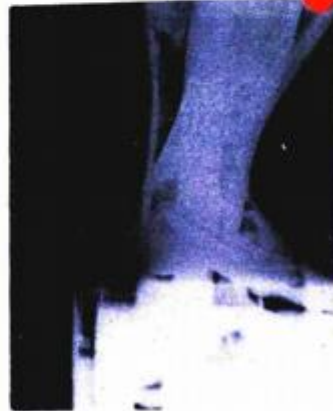
Pogled u
unutrašnjost
sjajnoga
kipa

**STOTINE
ZAKRPA**
Posljedice su
problema
pri lijevanju. Nije
bile vidljive nakon
izrade jer je kip bio
dobro ispoliran

DESNA NOGA

Tanja na vanjskoj, a deblja na
unutarnjoj strani zbog pomaka lje-
vačke jezgre. Položaj noge je iskrivljen
pa je ostala pričvršćena samo na 2 cm
na prednjem dijelu bedra

IZ PARIZA
**DANIJELA
MIHALIC
ĐURICA**

Procjenjuje se kako je izložbu antičkog brončanog kipa Apoksiomena tijekom gostovanja u pariškom Louvreu vidjelo i dva milijuna posjetitelja. Apoksiomen je bio izložen više od tri mjeseca u dvorani Rotonde de Mars uz bok nekih najpoznatijih svjetskih umjetnina, poput Venere Miloske i Nike sa Samotrake, a nije nedostajalo komentara i pohvala na račun njegove ljepote i očuvanosti.

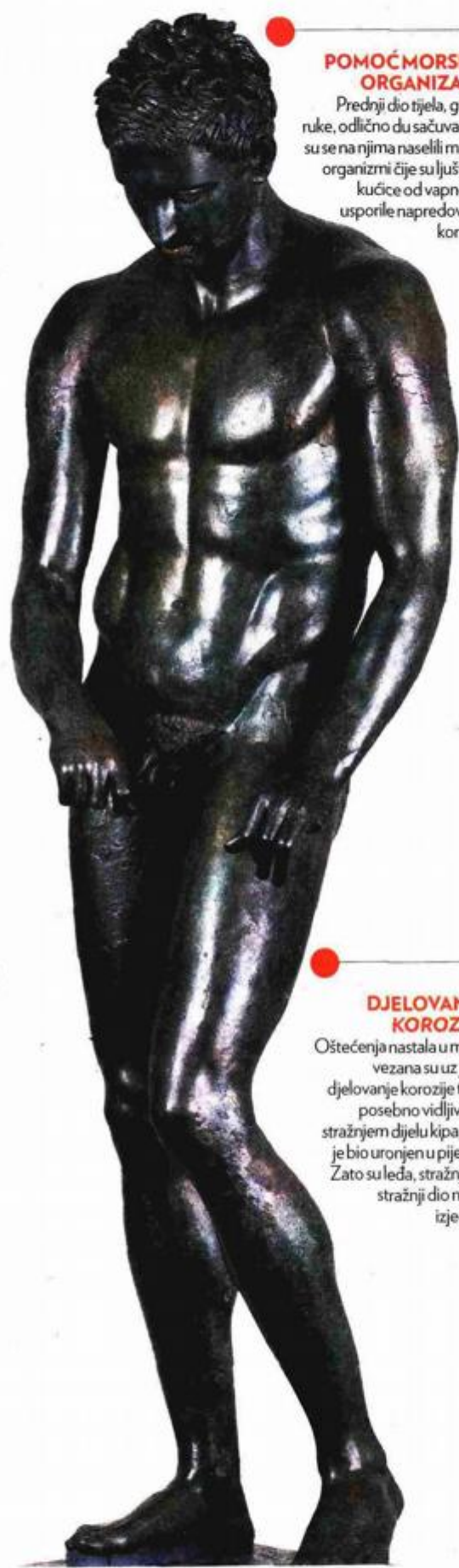
Točna datacija

No osim za prikazivanje antičke povijesne baštine s hrvatskih prostora, odlazak Apoksiomena u Pariz Ministarstvo kulture i Hrvatski restauratorski zavod iskoristili su i za neke nove, dodatne analize kojima su se trebali doznati detalji o tehnici izrade skulpture kao i točan sastav materijala od kojih je slavni kip izraden. U pariškom je Centru za istraživanje i restauriranje umjetnina pri francuskim muzejima (C2RMF) tako provedena detaljna analiza ovog kipa rengen-skom radiografijom: - Riječ je o tehnici sličnoj onoj koja se provodi i u medicini, no u ovoj

Francuski stručnjaci otkrili su nova oštećenja na hrvatskom spomeniku koji je do sada u Parizu vidjelo 2 milijuna ljudi

A RENGENSKA RADIOGRAFIJA id, lijep i zdrav, dljive boleštine

POMOĆ MORSKIH ORGANIZAMA

Prednji dio tijela, glava i ruke, odlično su sačuvani jer su se na njima naselili morski organizmi čije su ljušture i kućice od vapnenca usporile napredovanje korozije

DJELOVANJE KOROZIJE

Oštećenja nastala u moru vezana su uz jako djelovanje korozije te su posebno vidljiva na stražnjem dijelu kipa, koji je bio uronjen u pijesak. Zato su leđa, stražnjica i stražnji dio nogu izjedeni

analizi koristi se daleko jači rengen da bi zrake mogle prodrijeti kroz brončane stijenke i dati odgovore na pitanja o tehnikama spajanja i izrade kipa te točnoj dataciji kipa - objasnio nam je Benoit Mille, voditelj pariškog tima za analizu Apoksiomena.

Akcelerator čestica

Provedena je i analiza na akceleratoru čestica, odnosno

skeniranje "površine" tijekom kojega zračenje prodire do dubine od 200 mikrometara, čime se nastojalo utvrditi radi li se o primarnom ili sekundarnom lijevu. - Glavni problem koji predstavljaju veliki antički brončani kipovi poput Apoksiomena jest njihovo datiranje. Sa stilskog gledišta, Apoksiomena nakon najnovije analize možemo smjestiti u 4. st. prije Krista,

no s tehničkog gledišta to nije moguće. Drugim riječima, taj je kip zacijelo kopija nekog starijeg modela. Prvi rezultati ispitivanja ukazuju na to da su sastav metala, tehnike spajanja i popravka tipične za helenistički period u razdoblju između 3. st. prije Krista i početka 1. st. poslije Krista - govori Benoit Mille.

ICP analiza

Iako je neposredno nakon vadenja iz mora kraj Lošinja, 1999. godine, kip već snimljen sličnom metodom, gamagrafijom, tada je napravljena tek djelomična snimka, a sada je snimljen cijeli kip, odnosno njegov portret, profil te brojni detalji kojim su utvrđeni načini kojima su se primjerice spajale usne, ruke i ostali dijelovi tijela. Potvrđena su ranija istraživanja naših stručnjaka, da je kip odliven u bronci postupkom "izgubljenog voska". Od uzetih uzoraka brončane legure krajem godine bit će provedena i tzv. ICP analiza od koje se očekuju točniji podaci o sastavu legure.

Iako sva istraživanja još nisu dovršena, utvrđena su i brojna oštećenja koja su nastala vjerojatno još pri lijevanju. O tome smo pitali Iskru Karniš Vidović iz Hrvatskog restauratorskog zavoda, koja kaže: - Desna je noga doživjela pomak lijevačke jezgre unutar kalupa pa je tanja na vanjskoj i deblja na unutarnjoj strani. Zato s vanjske strane desnog bedra ima dosta zakrpa.

Istodobno je utvrđeno i da se na kipu nalaze stotine manjih i većih zakrpa, što ukazuje na probleme pri lijevanju. Stručnjaci tvrde da te zakrpe nisu bile vidljive nakon izrade jer je utvrđeno da je kip bio površinski vrlo dobro ispoliran te je imao sjajnu i glatku površinu boje svježeg bronze, ali i crvenkaste usnice, bradavice i oči koje, na žalost, nisu ostale sačuvane.

Sačuvan prednji dio

No i francuski i hrvatski istraživači suglasni su da je najveće oštećenje zaigurno na desnoj nozi koja je nosila svu težinu kipa, ali je u jednom trenutku položaj noge iskrivljen te je ostala pričvršćena samo na 2 cm na prednjem dijelu bedra. Oštećenja nastala u moru vezana su uz jako djelovanje korozije te su posebno vidljiva na stražnjem dijelu kipa koji je bio uronjen u pijesak. - Zato su leđa, stražnjica i stražnji dio nogu 'izjedeni'. Prednji dio tijela, glava i ruke odlično su sačuvani jer su se na njima naselili morski organizmi čije su ljušture i kućice od vapnenca usporile napredovanje korozije i zato na tim dijelovima tijela imamo sačuvanu izvornu patinu - zaključuje Iskra Karniš Vidović. ●